

Leuk, Leuker, Bridge!

Les 17 Met plezier aan de bridgetafel

Speciaal opgezet voor iedereen die:

- ingewikkelde spelregels háát,
- denkt dat een kaartspel helemaal niet leuk is,
- **niet** alle kaarten wil onthouden die zijn gespeeld,
- vooral/ook voor de ontspanning wil spelen,
- eerder aan een beginnerscursus meedeed, maar het te moeilijk vond,
- in eigen tempo graag met een leuk spel begint, dat telkens leuker wordt,
- het bridgevirus graag overdraagt aan andere lieve en leuke mensen,
- ook graag handvatten krijgt om vervelend gedrag aan de bridgetafel (bridgers zijn immers óók mensen) onmiddellijk – én met een lach – te stoppen!

Redactie: Joseph Amiel, Ron Jedema en Rob Stravers (eindredactie)

- Mail voor vragen naar: rob.stravers128@gmail.com.nl
- Alle lessen staan op: www.bridgeservice.nl (Cursus voor beginners)
- De cursus bestaat uit 17 lessen en een uitgebreide begrippenlijst

Cursusstappen tot nu toe

De eerste slag, speelvolgorde, bekennen, gespeelde kaarten	Les 1
Speeltechniek (zoveel mogelijk slagen winnen) zonder troefkleur	Les 2
Troefkleur, speeltechniek met troefkleur	Les 3
Puntenwaardering per gewonnen slag, 'maakpremies' en gewenst contract	Les 4
Verkeersregels voor het bieden, doel van het bieden, vaststelling leider	Les 5
Biedsysteem: kaartwaardering in punten, de 1♥/♠-opening	Les 6
Biedsysteem: de 1♦-opening, openen met meer biedbare kleuren	Les 7
Biedsysteem: 1♣-opening en reverse bieden	Les 8
Biedsysteem: SA-opening met Transfers	Les 9
Biedsysteem: SA-opening met Stayman	Les 10
Oefening t/m les 10: bieden en spelen	Les 10,5
Biedsysteem: Verdedigend openen en puntentelling (kwetsbaar en (re)doublet)	Les 11
Biedsysteem: 2♣-opening en slemconventies	Les 12
Biedsysteem: na opening tegenpartij	Les 13
Oefening les 13: doubletten en cuebids	Les 13,5
Biedsysteem: na opening partner en tussenbieding tegenpartij	Les 14
Tegenspelen: uitkomen en signaleren	Les 15
Rechten en plichten aan de bridgetafel	Les 16

Met plezier aan de bridgetafel

Vreemde volgorde: pas na een uitleg hoe bridge wordt gespeeld, een compleet biedsysteem en georakel over rechten en plichten, komt eindelijk het plezier aan de bridgetafel aan bod. Nota bene de enige reden waaróm je aanschuift.

Je recht op plezier aan de bridgetafel

Slechts twee dagen voordat ik deze les schreef, vertelde Ronneke, een bijzonder leuke en pittige collega uit mijn werklevens, mij het volgende verhaal:

'Kort na de beginnerscursus vroeg ik aan een tegenspeelster wat haar bod betekende, waarop zij stoïcijns voor zich uit bleef staren. Ik dacht: *zij (88) is natuurlijk een beetje doof*, dus tikte ik haar aan en herhaalde mijn vraag. Waarop de vrouw mij vinnig toebeet: **DAT MAG JE NIET AAN MIJ VRAGEN!** Ik voelde een lichte maagkramp en nam mij voor: *dit is mijn laatste bridgetmiddag, hier heb ik geen zin in.*

Maar de volgende dag ging ik wat relativeren en besloot: *jij krijgt mij niet van het bridge af.'*

Fijn dat Ronneke zo reageerde, maar niet alle net begonnen bridgers verstaan deze kunst van relativering.

'*Hoe zou jij omgaan met zo'n vinnige reactie, Rob?'*, hoor ik enkele lezers denken.

Dat kan ik moeilijk voorspellen. De eerste gedachte die nu bij mij opkomt is:

'Oh, wat een bijzonder leuke reactie. Mag ik die vastleggen? Wacht! Even mijn mobieltje pakken en op video instellen, dan vraag ik het opnieuw. En reageer dan alsjeblieft op dezelfde toon.'

Net begonnen bridgers hebben minstens zoveel recht op respect en plezier als de doorgewinterde hap. Ja, minstens; als er al verschil moet zijn, hebben ze veel meer recht op respect. De gemiddelde leeftijd van bridgers ligt hoog; zonder flinke aanvoer van nieuw bloed stijgt de gemiddelde leeftijd elk jaar met precies een jaar en sterft de bridgegemeenschap zeer snel uit. Het is daarom van levensbelang om juist bridgers die hun eerste schreden zetten extra te koesteren.

Maar ... laat jouw plezier aan de bridgetafel beslist niet afhangen van je tafelgenoten! Want daarmee zou je jezelf vogelvrij verklaren.

Mijn leefregel luidt dan ook: heb plezier; zo niet mét je tafelgenoten, dan óm hen. Maar plezier moet je hebben!

Ik verdeel mijn visie en tips in vijf groepen:

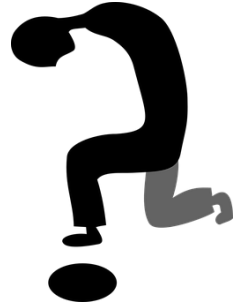
1. Plezier met jezelf
2. Plezier met je bridgepartner
3. Plezier met je tegenstanders
4. Plezier met de arbiter
5. Plezier op StepBridge

Ik wens je er bijzonder veel plezier mee. ☺

En voor het geval je daar nog niet aan denkt ... de nu volgende adviezen werken beslist ook b́uiten de bridgetafel! ☺

Plezier met jezelf

Elke vorm van plezier ontstaat bij de gratie van het plezier waarmee je naar jezelf kijkt. Hoe positiever jouw zelfbeeld, des te gemakkelijker en vrijer je durft te bewegen. Ben je van nature vrij onzeker, dan kun je daar als net begonnen bridger extra gemakkelijk vanaf komen. Geroutineerde bridgers aan jouw tafel verwachten door jouw beginnersstatus immers (extra) onzekerheid. En weet je wat nu zo leuk is? Juist door die beginnersstatus kun je al je onzekerheid van je afgooien. Je bent beginner, dus kun je fouten maken zonder enig zelfverwijt. Elke fout is een uitstekend onderdeel van je groei in kennis en inzicht. Je hebt niets te verliezen. Het is ook volkomen normaal dat je de eerste maanden op elke scorelijst onderaan zult staan. Hoe anders is dat voor de gevestigde orde! Die hebben – zeker tegenover een beginner – juist heel veel te verliezen. Jij kunt daarentegen onder de vlag van veelbelovend talent zelfs met een flink portie flair de grootste bokken schieten.

Als je nog maar kort bridge speelt, of gewoon geen zin hebt om het onderste uit de bridgekan te halen, zul je beslist minder briljant spelen dan ervaren opponenten die wél graag alles inzetten voor het hoogst haalbare. Dat sluit een betrouwbare vergelijking over 'bridge-intelligentie' uit. Grote kans dat jij in verhouding tot jouw ervaring en inzet veel sterker speelt dan de 'toernooirat' die zich al jaren suf studeert en speelt voor een hogere klassering. Een negatief oordeel over jouw bridge-intelligentie zegt dan ook alles over de belabberde mensenkennis van de spreker, en niets over jouw persoon. Met die gedachte kun je dan ook slechts meewarig glimlachen, zonder je geraakt te voelen.

Beloof daarom nu al aan jezelf dat je absoluut geen schuldbewuste postzegel trekt als je een compleet verkeerd bod deed, of een verkeerde kaart speelde. Je mag je verkeerde keus hoogstens vaststellen, maar absoluut zonder boetekleed, excuses of andere uitingen van nederige onzin.

Plezier met je bridgepartner

Als je al ruim veertig jaar gelukkig samenleeft, is dat geen garantie dat je met je levenspartner ook samen zult genieten van elkaars bridgepartnerschap. In het huwelijk groeien beide partners in een (vaak) langdurig proces naar een bepaalde rolverdeling. Naarmate de een meer de leiding neemt, zal de ander dat in dezelfde verhouding accepteren. Dat moet ook wel, als je al veertig jaar in goede harmonie met elkaar omgaat.

Maar het bridgespel heft die rolverdeling volledig op. Zelfs als vrouwlief thuis alle beslissingen neemt, moet zij zich als dummy volledig ondergeschikt maken. Ook als in haar ogen een volkomen verkeerde kaart door haar partner wordt aangeduid, zal zij zonder strakke blik, ineenzakken of gebaar van verrassing of

afgrijzen die kaart moeten spelen. Volkomen onderwerping dus. En dat lijkt voor sommige echtelieden een onmogelijke opdracht.

Goed om voor het besluit om wel of geen bridgepaar te vormen, met elkaar af te stemmen of beiden die twee rollen met plezier kunnen en willen spelen.

En omgekeerd?

Het zal geen verrassing zijn dat als twee mensen zes maanden in uitstekende harmonie met elkaar een bridgepaar kunnen vormen, de kans bijzonder groot is dat ze elkaar ook als levenspartner jarenlang uitstekend kunnen behagen!

Ongeacht of je bridgepartner wel of niet je levenspartner is, één ding staat vast: hij zal jouw persoon te allen tijde, ook na de grootste fout, moeten respecteren!

Gelijkwaardige kracht of gelijkwaardige instelling?

Vaak zoeken bridgers een partner die ongeveer even sterk speelt als zijzelf. Ik plaats daar vraagtekens bij. Een gelijkwaardige instelling – het resultaat al dan niet belangrijk vinden – lijkt mij meer kans geven op een aangenaam partnerschap. Als de een duidelijk lijdt na een ramp, terwijl de ander daar onverschillig en vrolijk mee omgaat, ontstaat gemakkelijk een vervelend gevoel. Een sterke speler én een beginner die even graag willen winnen (of even onverschillig staan ten opzichte van het resultaat), zullen zich niet snel ergeren aan elkaars minder briljante acties.

Proeftijd

Een partnerschap is een vorm van vrij intensief mens zijn met elkaar. Dat maakt het vaak extra lastig om een partnerschap te beëindigen. Om dat risico zoveel mogelijk te beperken, spreek je met je nieuwe partner een partnerschap van **twee maanden** af. Alleen als jullie beiden aangeven die periode graag te verlengen, zetten jullie hand in hand deze bridgewandeling voort.

Verskil van inzicht over het biedsysteem en signalen

Het mooie van een partnerschap is het met elkaar afstemmen van het biedsysteem en de tegenspelsignalen. Bij die afstemming moet je vooral letten op de draagkracht van de minst sterke speler. Die moet daar immers ook ontspannen mee kunnen omgaan. Het kan voorkomen dat je partner iets heel anders wil dan jij. Dan ligt de oplossing in een soort testperiode. Je doet 'dat andere' bijvoorbeeld drie maanden. En elke keer dat die situatie voorkomt analyseer je het resultaat. Ook kijk je hoe dat waarschijnlijk was gelopen zónder die afspraak. Na de testperiode kun je dan in goed overleg een besluit nemen, of een andere afspraak uitproberen.

Omgaan met elkaars fouten

Bridgers kun je verdelen in twee groepen: de groep die fouten maakt en de groep die foutloos speelt. Leuk om te weten dat de bridger die geen fouten maakt nog geboren moet worden. We zitten dus allemaal in dezelfde groep: de groep die (koeien van) fouten maakt.

Fouten mag je elkaar nooit verwijten. Je mag ze wel betreuren, zeker als je daardoor op de kerstdrive een kouwe kip mist. Zodra jullie elkaar echter persoonlijke verwijten maken, slaan jullie een verkeerde weg in. Dat zal jij natuurlijk nooit doen. Maar stel nu dat jouw partner af en toe een opmerking in jouw richting maakt die jou een vervelend gevoel geeft ...

Natuurlijk leg je niet op elke slak zout, maar als je door een uiting van kritiek met een vervelend gevoel naar huis gaat, vraagt dat om actie.

Ook als je minder ervaring hebt dan je partner, en daardoor vaker een steek laat vallen, is dat geen reden om vervelend voelende kritiek te accepteren. Dat moet stoppen. Niet alleen in jouw belang, ook in het belang van je partner. Chronische kritiek belemmert namelijk jouw ontwikkeling; daar zal alleen maar (meer) onzekerheid door ontstaan.

Afstemming met partner

Stel allereerst voor jezelf vast óf je kritiek wilt ontvangen op jouw spel, en zo ja, op welk moment (niet meteen aan de bridgetafel), en op wat voor wijze (zonder azijn).

Kritiek aan tafel kun je direct stoppen met:

'Ik wil na afloop van de zitting even met je praten.'

Mekkert je partner toch nog door, dan refereer je aan dat gesprek:

'Bewaar dat voor ons gesprek.'

Op een incidentele uiting van kritiek kun je ook met humor reageren. Toen ik even aan een tafel meekeek, hoorde ik dummy na de laatste slag zeggen: *'Die hartentwee was vrij!'* Waarop zijn partner zichtbaar ontspannen en geamuseerd reageerde met: *'Wat jammer hè; ik dacht nog, daar gaat die twee.'*

Vorbereiding van dat gesprek

Bepaal jouw voorwaarden om het partnerschap voort te zetten. Bijvoorbeeld: geen kritiek geven aan tafel; veronderstelde leerpunten hoor je graag na afloop van de zitting, per mail, of helemaal niet.

Ik schrijf niet voor niets 'veronderstelde leerpunten'. Want als je op alle onzin die als leerpunt wordt voorgelegd vergif moet innemen, maak je het niet lang meer.

Ook de beginzin van dat gesprek bereid je voor.

Het gesprek

Begin met een ingestudeerde zin. Iets als:

'Beste Krelis, ik wil met jou afstemmen hoe we vanaf nu omgaan met elkaars vermeende bied- en speelfouten. Aan tafel wil ik absoluut geen kritiek. Die mag je bewaren tot na de zitting. Als ik het dan wil horen, geef ik wel een seintje.'

Natuurlijk stemt Krelis daarmee in, als hij tenminste verder met jou wil. Als je deze afspraak al eerder maakte, of om andere redenen je niet kunt voorstellen dat hij zich hieraan kan houden, bied je hem meteen de volgende service aan.

'Ik kan mij voorstellen, Krelis, dat je deze afspraak door je enthousiasme, gemakkelijk kunt vergeten. In dat geval zal ik je helpen door tijdens jouw betoog alleen maar mijn Stopkaartje te laten zien.'

En als Krelis zich helemaal niet wil inhouden, volgt een heel ander gesprek ...

Partnerschap beëindigen

Ik gaf het al aan: stoppen met een vaste bridgepartner kan lastig zijn, vooral als de reden van de beëindiging alles te maken heeft met diens houding.

Als je al eerder duidelijke afspraken over zijn gemopper maakte, die je partner net zo vaak schond, kun je aan die afspraken refereren.

'Krelis, we spraken er al eerder over, ik ga stoppen met ons partnerschap. In jouw en mijn belang.'

Maar als de reden gevoeliger ligt, of door iets dat hij niet kan veranderen, ook al zou hij dat willen, is dat gesprek een stuk moeilijker. Dan kun je de reden in de meeste gevallen beter niet noemen. Zeg dan iets als:

'Krelis, waarschijnlijk zul je schrikken van wat ik nu ga zeggen: ik ga stoppen met ons partnerschap.'

Na deze uitgedeelde *klap* las je een pauze in. Je geeft Krelis de ruimte om dit (waarschijnlijk) slechte nieuws te verwerken. Misschien zegt hij dat hij ook al aan stoppen dacht. Dan is het gesprek alleen nog maar aangenaam voor beide partijen.

Maar als Krelis duidelijk schrikt, of verbijsterd lijkt, toon je in die fase alleen maar begrip voor die verbijstering en/of ongeloof. Je geeft nog géén onderbouwing! Schep daarin geen valse hoop.

'Ik kan mij voorstellen dat je daarvan opkijkt. Maar ik stop echt.'

Pas als je bericht is ingedaald kun je dat onderbouwen.

'De enige reden dat ik stop met ons partnerschap is dat ik niet meer met plezier naar de club ga. Dat hoeft dus helemaal niet aan jou te liggen; ik sluit zeker niet uit dat dat aan mij ligt. Maar daar zal ik snel achter komen als ik met een andere partner ga spelen. Misschien heb ik dan na twee weken wel heimwee naar jou.'

Plezier met je tegenstanders

Vooraf benadruk ik dat je met de meeste tegenstanders bijzonder veel plezier kunt en zult beleven. Daar voeg ik met volle overtuiging aan toe dat vervelende bridgers niet bestaan! Wat ik echter niet ontken, is dat vervelend voelend **gedrag** wel degelijk voorkomt.

Goed ook om te weten, is dat zodra jouw genoegen in het spel wordt verstoord door woord of gedrag van een tafelgenoot, die tafelgenoot daarmee artikel 74A2 van de spelregels overtreedt.

Aan de bridgetafel is volgens datzelfde artikel een hoffelijke houding verplicht. Daar staan geen uitzonderingen bij. Een verzaking van een tegenstander, of een tafelgenoot die het niet met jou eens is, is dan ook geen vrijbrief om je hoffelijke houding los te laten. Ook een verschil van inzicht moet op hoffelijke wijze met elkaar worden afgestemd.

Als je vervelend voelend gedrag wilt stoppen, mag je dus rekenen op rugdekking van de arbiter.

Voordat we de meest voorkomende vormen van vervelend voelend gedrag bekijken met een paar tips om die te stoppen, geef ik vier algemene basisregels.

Vier algemene basisregels

1. Ga er per definitie vanuit dat een speler nooit met opzet jouw genoeg in het spel wil verstoren. Er moet sprake zijn van een misverstand of van een totaal verkeerde inschatting.

Deze opstelling lijkt soft; vooral als je overtuigd bent van kwade opzet. Het tegendeel is echter waar. Juist omdat je uitgaat van het positieve, geef je de ander veel te verliezen. Ook kun je dan nooit de plank mislaan als je iets verkeerd hoorde of begreep.

2. Vel geen oordeel. Noem alleen wat je zag en/of hoorde, het gevoel dat daardoor bij jou ontstaat en jouw wens.

Kan ook soft voelen, met hetzelfde tegendeel. Zolang je geen oordeel velt, maar zuiver zegt wat je voelt, kan niemand dat weerleggen.

Vergelijk

- 'Je liegt.'
- 'Door je toon heb ik het gevoel dat je iets anders denkt.'

Zonder bewijs eindigt het oordeel 'je liegt' gemakkelijk in een welles-nietes-spiraal. Extra nadeel is dat je daarmee een oordeel geeft over *de persoon*, terwijl je alleen wordt geraakt door diens opmerking.

De tweede opmerking is slechts een waarneming met wat jij voelt. Daarmee nodig je de ander uit dat gevoel weg te nemen.

3. Voorkom in je woordkeus zoveel mogelijk het risico van (vermeend) gezichtsverlies bij de ander.

Dat vergt veel beheersing. Want als je iemand met een opmerking kunt klemzetten, is dat uiterst aantrekkelijk. Vooral als de ander jou opzadelt met een vervelend gevoel. Maar als het om iemand gaat die je regelmatig zult blijven zien, werkt het meestal opvallend heilzaam als je die 'spaart'.

4. Schakel over van de inhoud naar 'waar zijn wij nu mee bezig' bij een (dreigend) conflict.

Verruil bij groeiende emoties het onderwerp/aanleiding van gesprek voor de wijze waaróp jullie met elkaar spreken.

'Voordat we verder gaan, laten we even met elkaar afstemmen wat we willen en hoe we dat op de prettigste wijze kunnen bereiken.'

Verschillende vormen van vervelend voelend gedrag

Je voelt je genegeerd door je tegenstanders.

Dat komt voor: twee nieuwe tegenstanders die aan jouw tafel aankomen, nog volop met elkaar delibereren over de vorige ronde en totaal geen oog voor jou lijken te hebben. Ook tussen de spellen door hebben ze alleen aandacht voor elkaar.

Wat je dan in ieder geval **niet** moet doen is de **slachtofferrol** spelen: je met groeiende ergernis onbelangrijk gaan zitten voelen.

Ga ervan uit dat je tegenstanders zich te min of te onzeker voelen om met jou en je partner in gesprek te gaan. Positieve aanname.

En neem actie, zoals:

- begin met jouw partner een gesprek; om jullie tafelgenoten niet te storen, zou je dat kunnen doen in gebarentaal ☺.
- stel een vraag aan je tegenstanders; zoals – met een vragende blik: *'Jullie zijn duidelijk nog helemaal vol van de volgende ronde.'*
- 'Mag ik jullie even storen? Wij zijn jullie nieuwe opponenten, mijn naam is Krelis.'
- 'Goedenavond. Ik heb het gevoel dat jullie ons helemaal niet zien; maar wij zien jullie wel, hoor. Hartelijk welkom.'

Als je actie niet tot normaal contact leidt, mag er een hoffelijk tandje bij:

'Even voor ons inzicht. Volgens het speelschema mogen wij deze ronde elkaars opponenten zijn. Op onze beginnerscursus is ons op het hart gedrukt dat elke ronde begint met een begroeting. En dat doen we graag.' Gevolgd door stilte en een vragende blik.

Werkt ook dat niet, wat ik mij niet kan voorstellen, controleer dan even of je tafelgenoten dezelfde taal spreken en nodig de arbiter uit om te kunnen nagaan bij wie welk misverstand leeft.

Je tegenstanders bekritisieren elkaar op een vervelend voelende manier.

Amok tussen je tegenstanders kan alleen maar negatief werken op hun bridgeprestaties. Als je het vermogen hebt om dat geamuseerd te aanschouwen, zou ik ze zeker niet onderbreken.

In de tachtiger jaren trof ik twee spelers, waarvan de een structureel zeer negatief commentaar gaf op de acties van zijn partner. Ik weet nóg dat de commentator rood haar had. Nadat een nieuwe tirade afgerond leek en het even stil was, merkte mijn partner in de richting van de criticus fijntjes op: 'Volgens mij is je partner het niet met je eens', waarop –

geflankeerd door onze twee grijnzen – een prachtige replay volgde van het reeds geuite ongenoegen.

Maar als je je wél ergert, heb je het volste recht om dat commentaar te laten stoppen. En dat kan met een scala aan bijzonder plezierig voelende acties.

Stel je even voor dat Jan zijn vrouw Marie de mantel uitveegt. Dan kun je daar als volgt mee omgaan. Ik geef twee aanpakken, met een mogelijke reactie van Jan en jouw weerwoord.

1. Jij: 'Wat heb je een mooie trui aan.'
Jan: 'Daar hebben we het nu niet over.'
Jij: 'Ik wel, waar heb je die gekocht?'

2. Jij: 'Ik vind het fijn als je stopt met je commentaar.'
Jan: 'Daar heb je niets mee te maken, dit is iets tussen mij en mijn vrouw.'
Jij: 'Dat is een extra reden om je complimenten te bewaren voor als jullie thuis zijn. Ik wens dit soort gesprekken niet aan mijn bridgetafel. Ik zou het prettig vinden als je daarmee stopt zónder hulp van de arbiter.'
Marie: 'Het geeft niet hoor, zo is hij nu eenmaal, het gaat mijn ene oor in en het andere uit.'
Jij: 'Fijn dat jullie er allebei van genieten. Maar dat maakt voor mij geen verschil; ik wil dit soort gedrag niet aan een bridgetafel waar ik ook aan zit.'

Een tegenstander geeft kritiek op jouw spel.

Als je door je onmetelijke leergierigheid graag elke vorm van kritiek ontvangt, heb je geen probleem.

Heb je echter geen zin in gratis onderricht, dan heb je het volste recht om dat duidelijk aan te geven.

1. Jan: 'Je had eerst je schoppen moeten ontwikkelen.'
Jij: 'Ik vind het heel vriendelijk dat je mij dat wilt vertellen; maar ik wil helemaal niet weten hoe het beter kon.'
Jan: 'Je wilt je toch verbeteren.'
Jij: 'Klopt, maar niet hier; wel hartelijk dank voor je goede bedoeling.'
Jan: 'Ja, maar ...'
Jij: 'Hartelijk dank voor je goede bedoeling!'
2. Jan: 'Je had eerst je schoppen moeten ontwikkelen.'
Jij: 'Je kunt dat beter niet tegen mij zeggen; als ik merk dat ik een fout maak, wordt iets in mij namelijk agressief.'

Door de ergernis niet te laten oplopen, maar direct jouw gevoel op tafel te leggen, kun je dit soort gesprekken volkomen ontspannen voeren.

En terecht. Want waarom zou jij je gespannen moeten voelen als een ander over de hoffelijkheidschreef lijkt te gaan?

Plezier met de arbiter

Aan de bridgetafel kan veel misgaan. Denk aan bieden voor de beurt, de verkeerde hand uit het bord halen, verzaken, een te laag (onvoldoende) bod doen, voor de beurt voorspelen, etc.

De spelregels spreken duidelijke taal: na een onregelmatigheid wordt de arbiter uitgenodigd. Want deze functionaris weet precies op welke wijze schade wordt voorkomen of hersteld die door een onregelmatigheid kan ontstaan. Tafelgenoten die toevallig ook arbiter zijn, mogen nimmer aan hun eigen tafel arbitrereren. Dat is gemakkelijk te onthouden: zittende arbiters bestaan namelijk niet!

Onregelmatigheden die je NIET meteen mag melden

Partners verkeerde uitleg moet je melden, maar dat mag **niet tijdens het bieden**:

- Als je dummy of leider wordt: meld je partners verkeerde uitleg meteen na de afsluitende pas;
- Als je tegenspeler wordt: direct na de laatste slag.

Jouw verkeerde uitleg moet je meteen na je ontdekking, óf direct na de afsluitende pas melden.

Voor een biedfout geldt geen meldplicht.

Ondanks de plicht om na een onregelmatigheid arbitrage te vragen, kan aan tafel daartegen een zekere weerstand ontstaan. Een regelmatig gehoord argument is: *'Wij vragen geen arbitrage, we spelen hier voor de gezelligheid en dus niet met het mes op tafel.'* Dat zou je een mooi voorbeeld kunnen noemen van een contradictie: want waarom zou iemand die puur voor de gezelligheid speelt, geen correcte rechtzetting willen van een onregelmatigheid?

Rechtzetting = de behandeling van de onregelmatigheid volgens de spelregels.

Het is dan ook geen toeval dat de meeste ergernis ontstaat aan tafels waar spelers onderling de 'straf' vaststelden voor een overtreding. Niet zelden voelt minstens één partij zich benadeeld en wordt achteraf verhaal gehaald aan de bar bij een clubgenoot met spelregelkennis, of – via de mail – bij mij ... ☺

Rechtzetten volgens de spelregels handhaaft het bridgeplezier

In mijn werkleven bestond onze lunchtijd uit een spelletje klaverjas. Dat gebeurde aan twee tafels. Aan onze tafel speelden we volgens de regels: na een verzaking was het einde spel met een kruis (kwartje) voor de verzakende partij. Als schoppen troef was twee kwartjes. Voor te veel roem melden, of voor je beurt uitkomen, gold hetzelfde tarief.

Aan de andere tafel ging het veel gemoedelijker: als een speler verzaakte of voor zijn beurt uitkwam, mocht dat zonder enige consequentie worden hersteld.

En wat is nu zo leuk? Aan de 'gemoedelijke tafel' stegen regelmatig de emoties hoog op, met kreten als: 'Ja, maar wacht effe, jij wist nu dat je partner hartenaas had, dat kan natuurlijk niet.' Terwijl aan onze tafel na een vergissing de ruimte alleen maar werd gevuld met lachbuien. Want de consequentie was direct helder voor vriend en vijand: je kreeg gewoon een kruis.

Ik ben er dan ook van overtuigd dat een overtreding beslist niet ten koste gaat van het speelplezier als beide partijen dat laten rechtzetten door de man of vrouw die daarvoor heeft doorgeleerd.

Knuppel in het hoenderhok

In dit kader noem ik een recht dat in diverse wedstrijdleaderscursussen angstvallig wordt verzwegen. Sterker, als het wél wordt genoemd, wordt de aanstaande arbiters zelfs geadviseerd dit artikel 81C5-recht niet bij het arbitreren te noemen.

Zet je schrap:

Als jouw tegenstander een overtreding maakt, en de arbiter een rechtzetting oplegt die voor jou onbillijk voelt, kun je de arbiter verzoeken van die rechtzetting af te zien. Alleen *dán* mag de arbiter – geheel naar eigen inzicht – die rechtzetting aanpassen of opheffen.

Dankzij dit recht kun je elk verwijt van *spelen met het mes op tafel* wegschuiven met: '**Ik hoor graag de visie van de arbiter. En als dat leidt tot een rechtzetting die voor mij onbillijk voelt, verzoek ik de arbiter van rechtzetting af te zien.**'

Andere onweerlegbare argumenten om de arbiter uit te nodigen:

'Op de cursus werd mij op het hart gedrukt dat alleen de arbiter mag arbitreren.'

'Ik heb gelezen dat veel arbiters hun kennis en inzicht verliezen als ze niet worden uitgenodigd. Dit moeten we doen voor onze arbiter.'

Met het consulteren van de arbiter voorkom je het risico van een 'onderhandse rechtzetting' die achteraf toch onaangenaam voelt.

Omgaan met dit (81C5)recht in de praktijk

Jij zit **zuid**, je bent leider in een **4♠**-contract; en je won al **negen** slagen. Je moet van deze drie slagen dus nog één slag winnen om je contract te maken.

Dummy noord		
	♠ 4	
	♣ 4 3	
♠ -		♠ A
♣ 7 6 5		♣ A B
	♠ 7	
	♣ 9 8	

Dummy **noord** is aan slag; die laat je ♣3 voorspelen.

De ervaren tegenstander oost speelt ♠A bij en legt dan ♣A op tafel. De laatste slag is voor jouw ♠7. Daarmee is jouw 4♠-contract gemaakt.

Dummy noord merkt nu voorzichtig op dat oost met het bijspelen van ♠A verzaakte.

Waarop oost zegt:

'Ik verwachtte dat ♠4 zou worden gespeeld, maar dat maakt weinig uit: ik hoef alleen maar te bekennen om deze drie slagen te winnen. Daar komt bij dat een verzaking in het eindspel mag worden hersteld, dat dummy niet als eerste een verzaking mag melden én dat niet bestraffen doch schade herstellen de strekking is van de spelregels. Ik neem graag aan dat jullie, conform de strekking van de spelregels, 4♠-1 willen noteren.'

Wat kun jij dan als net begonnen bridger tegenwerpen?

Niets, om één reden:

Discussie met een tafelenoot over de spelregels is volslagen zinloos, omdat alleen de echte arbiter – die per definitie stáát en niet zit – mag bepalen hoe met een onregelmatigheid wordt omgegaan.

Jij nodigt de arbiter uit, met een van de gegeven argumenten. Als OW reageren met iets als: '*Wil je nu echt voordeel halen uit deze aasverwisseling? Dat riekt toch wel naar het bekende mes op tafel.*', kun je zeggen: 'Ik wil de visie horen van de arbiter. Ons is namelijk op het hart gedrukt om nooit voor eigen rechter te spelen. Extra voordeel is dat we onze arbiters daarmee helpen hun kennis op peil te houden; hij zal ons dankbaar zijn. Waarschijnlijk kan hij ook iets uitleggen over de veronderstelde discrepantie tussen zijn schone taak en het mes op tafel. En – ter geruststelling – als de rechtzetting volgens de spelregels voor mij

onbillijk voelt, zal ik de arbiter verzoeken daarvan af te zien (op grond van artikel 81C5).'

De uitgenodigde arbiter komt na het aanhoren van wat is gebeurd tot de volgende uitspraak:

'Oost won de klaverenslag met de kaart waarmee hij verzaakte: ♠A; en daarna maakten OW nog een slag, met ♣A.

Als een slag wordt gewonnen met de kaart waarmee is verzaakt, moet die slag worden overgedragen; en als de verzaker – of diens partner – na de verzaking minstens nog een slag won, moeten totaal twee slagen worden overgedragen.

Dat betekent concreet dat de leider – naast de laatste gewonnen slag – twee slagen extra mag noteren. Het resultaat is daarmee niet 4♠-1, maar 4♠+1.'

De door oost genoemde argumenten zal de arbiter deponeren in de bak 'Klok en klepel', want:

- Alleen een verzaking in de voorlaatste slag moet worden hersteld.
- Tijdens het spel mag dummy niet als eerste de verzaking melden, maar wel na de laatste slag. Dan is hij geen dummy meer.
- Inderdaad is de strekking van de spelregels dat niet het bestraffen van een overtreding het hoogste doel is, maar het voorkomen en herstellen van schade. Om te voorkomen dat de arbiter het effect van elke verzaking moet analyseren, geldt een 'automatische overdracht' van meestal een of twee slagen. Dat kan in sommige gevallen, zeker in deze zaak, leiden tot een onbillijk voelende straf. Zonder verzaking wint oost probleemloos drie slagen; door de verzaking geen enkele.
- Het uitnodigen van de arbiter bewijst je voorkeur voor een verantwoord leerproces en een correcte behandeling van deze verzaking. Dat kan niets te maken hebben met een mes.
- Gewetensvraag is nu of je het recht van artikel 81C5 wilt gebruiken. Zonder verzoek om van rechtzetting af te zien noteer je 4♠+1; dat zal een regelrechte top zijn. Verzoek je de arbiter om van rechtzetting af te zien, dan kan deze volledig naar eigen inzicht handelen en beslissen dat je zonder verzaking -1 was gegaan, dus kiezen voor 4♠-1.

Mijn advies

Je speelt een wedstrijd. Wie de minste fouten maakt, eindigt het hoogst. Het is daarom beslist niet onsportief om voor de volle winst te kiezen; zeker niet als de verzaker een ouwe bridgerot is. Je hebt dus alle ruimte om te kiezen voor wat jou – ook achteraf – het beste gevoel geeft.

Oost maakte een fout en moet daar op volwassen wijze zijn verantwoordelijkheid voor nemen. Die instelling bewees hij niet bepaald met zijn eerste reacties.

Stel nu dat jij het beste gevoel hebt als OW niet twee slagen inleveren maar slechts één. Daarmee schenk je OW een slag en jouw 4♠ is evengoed binnen.

Als je de arbiter verzoekt om van rechtzetting af te zien, kan die ook geheel naar eigen inzicht geen enkele slag laten overdragen. Dan ben jij alsnog één down.

Daarom kun je beter tegen de arbiter zeggen: 'Als jij akkoord kunt gaan met 4♠ *precies gemaakt*, wil ik jou verzoeken van rechtzetting af te zien.'

Als OW ook maar iets laten merken van teleurstelling over jouw keus, trek je onmiddellijk dat verzoek in. Want als ze ondanks jouw schenking van twee slagen toch teleurgesteld blijven, kun je net zo goed van het volledige voordeel genieten.

Clubcultuur

Vraag aan de clubleiding/technische leiding hoe wordt omgegaan met onregelmatigheden aan de bridgetafel. Geldt een vraag om arbitrage als een vies woord, en je wilt evengoed op deze club spelen, dan ga jij niet als enig clublid ijzerenheinig arbitrage vragen. Vraag wel even door. Als de spelers zelf een overtreding moeten oplossen, wil je graag van het bestuur weten hoe aan tafel wordt omgegaan met verschillende meningen.

Grote kans dat door deze vraag ook bij het bestuur het besef ontstaat dat voor eigen rechter spelen niet echt hoeft bij te dragen aan de gezelligheid van de club.

En het kan dan beslist geen kwaad om het boekje 'Perfect Rechtgezet' aan te schaffen (bij de Bridge- en Boekenshop voor slechts € 2.95). Daarin staan de meest voorkomende vergissingen met de daarbij behorende rechtzettingen. Luchtig geschreven, ideaal voor de minder ervaren arbiter en geïnteresseerde spelers.

Met plezier op StepBridge

Naast de bridgetafel van hout of metaal kennen we de digitale bridgetafel. Een van Neerlands bekendste zijn de tafels van StepBridge. Daarmee noemen we meteen de grootste bridgeclub van Nederland.

Groot verschil tussen de beide soorten tafels is dat je aan de gewone clubbridgetafel je drie tafelgenoten ziet. Aan de StepBridgetafel zie je alleen de drie StepBridgenamen. Veel spelers vullen hun voor- en achternaam niet in, waardoor je vaak speelt met anonieme tafelgenoten.

Je kunt met elkaar chatten, met partner én tegenstanders en met een of beide tegenstanders. Niet alleen met je partner, en dat lijkt mij een uitstekende zaak ☺.

Een populaire speelvorm op StepBridge is: Quickstep. Als je daarvoor kiest, speel je telkens een ronde van drie spellen. Na elke ronde kun je stoppen. Je kunt je opgeven als 'losse' speler, dan krijg je elke ronde naast nieuwe tegenstanders ook een nieuwe partner. Je kunt ook met iemand afspreken om als paar te gaan Quicksteppen, dan speel je elke ronde met die speler als vaste partner.

Per ronde selecteert StepBridge tegenstanders die zoveel mogelijk overeenkomen met jouw speelniveau.

Ook aan de StepBridgetafels ontstaan afgrijselijke misverstanden en worden (giga) fouten gemaakt die tot complete rampen kunnen leiden. Omdat ook voor StepBridge de spelregels gelden, dus ook artikel 74, mag je na een ontwapenende miskleun rekenen op een (over)dosis hoffelijkheid. En meestal gebeurt dat ook, laat daar geen misverstand over bestaan.

Tikfout

Maar ... de handicap van StepBridge is dat je elkaar niet hoort; je kunt je boodschap alleen vertellen met je toetsenbord. En dat verhoogt het risico van extra ruis. Als je partner na jouw gespeelde 3SA-contract schrijft: 'je nam veel risico hoer.', is het van groot belang om je te realiseren dat je partner de tweede o waarschijnlijk te zwak indrukte, en de naast elkaar liggende E en R tegelijk raakte. Ook hoorde je niet de vriendelijke toon waarvoor de verzender in het gesproken woord beslist had gekozen en die elk misverstand voorkomt.

'Groet' is eveneens een woord dat gemakkelijk misgaat door de naast elkaar liggende i en o. Meermalen kon ik nog voor de Entertoets griet in groet corrigeren.

Mijn advies voel je al aankomen: sluit een tikfout niet uit.

Negatief voelend chatbericht

Mede dankzij Wim Sonneveld weten we dat een opmerking bijzonder vervelend uit een strot kan komen. Ook kunnen we duidelijke kritiek uitstekend verpakken in een vriendelijke vraag. Denk aan de beroemde vraag die manlief stelt tijdens het verslinden van zijn gehaktbal: 'Ben je naar een andere slager geweest, schat?' Zelfs de meest romantisch warme toon verhuult niet dat deze gehaktbal hem zwaar tegenvalt.

Ook een achttien karaats positieve bedoeling kan totaal verkeerd uitpakken. Een overspannen collega kreeg een beterschapskaart van zijn afdeling. Daarop stond tussen alle bekende namen met lieve groeten ook een zinnetje van een onbekende Wies: 'Ik doe jouw werk hoor.' De zieke schrok zich een ongeluk, dacht dat hij al weg was georganiseerd.

Maar het bleek juist lief bedoeld, omdat bekend was dat de zieke collega zich altijd veel te veel zorgen maakte over dreigende achterstand in zijn werk.

En als je een misverstand uitsluit?

Als je elk misverstand uitsluit, kun je op een bericht dat vervelend overkomt melden dat je dat soort berichten niet aan jouw tafel wenst. Je tafelgenoten kunnen alleen jouw woorden zien, schrijf twee korte zinnen: in de eerste geef je aan waarop je reageert, in de tweede jouw duidelijke wens. Vaak kun je dat combineren in één heldere zin.

Stel dat een tafelgenoot chat:

'Je speelde dat spel als een kip zonder kop.'

Dan kun je chatten:

'Ik stel het op prijs als je je beperkt tot het geven van complimenten.'

En als een tegenspeler die kritiek gaf aan zijn partner, en op jouw wens reageert met:

'Ik heb het tegen mijn partner, wil je je er alsjeblieft buiten houden.'

Dan moet iets als:

'Ik accepteer aan mijn tafel maar één soort kritiek: zelfkritiek.', voldoende zijn.

Je gaat niet in discussie. Als een speler niet voor rede vatbaar lijkt, rond je dit onderwerp af met:

'Bij herhaling geef ik ons gesprek door aan de StepBridgearbiter; voor nu wens ik ons alle vier een plezierige voortzetting.'

Nog een leuke, een tegenstander meent te moeten melden:

'De domste boeren oogsten duidelijk de grootste aardappelen; door jullie stomme bieden hebben wij een nul.'

Wat ging daar namelijk aan vooraf:

Onder passen van NZ boden wij:

West	Oost
1 ♠	2 ♥
pas	

Oost maakte zijn contract met een overslag, goed voor 100%.

Zonder uitzondering boden de OW-concurrenten – met samen 27 punten - 4♥ uit, dat kansloos -1 ging.

Ook dan hoor je als tegenstander je hoffelijke houding vast te houden. Je kunt de gelukkigen feliciteren, en als je dat niet kunt opbrengen, chat je niets.

Als je wilt reageren op dit soort aardappeluitingen adviseer ik een vrolijke tekst ☺. En als je daar zonder beledigd gevoel over nadenkt, komen de leuke vondsten vanzelf.

Ik denk even aan:

'En laat ik nu ook nog gek zijn op gebakken aardappelen!'

'Door de afgelopen droge zomer is dit de enige manier om grote aardappelen op tafel te krijgen.'

'Wil je erover praten?'